

הדלקת נרות 19:10

צאת השבת 20:20

ר"ת 21:15

שיר ליום השבת

רבי יום טוב פוליטי ז"ל עלה מתורכיה לארץ ישראל ונתמנה להיות שד"ר של ישיבת 'פורת יוסף', אחראי על גיוס התרומות לטובת הישיבה.

הרב היה טס ממדינה למדינה ועובר בין משרד למשרד ומצרף פרוטה לפרוטה. אך תעלומה אחת היתה תמיד למכרי: הרב היה הולך עם תיק בעל נפח גדול צמוד אליו ולא עזב. בכל מסעותיו ונדודיו - היה התיק עימו, וגם בירושלים נראית היתה דמותו של רבי יום טוב עם התיק הסודי. היו שהתלחשו ביניהם שמא יש לרב איזה מטמון, אך את האמת לא ידעו.

פעם בהיותו בישיבה עם תיקו, התלחשו התלמידים ביניהם על תכולתו של התיק המסתורי, אחד מהתלמידים קיבל עוז, ניגש לרבי יום טוב ושאלו: "מה יש לכבודו בתיק?" חיך הרב אליו והשיב: "בתיק יש תכריכין". התלמידים שמעו את תשובתו והביעו פליאה, לכזו תשובה לא ציפו.

אמר להם הרב: "אני רוצה להזכיר לעצמי באופן מוחשי את מאמר חז"ל 'דע מאין באת ולאן אתה הולך ושוב יום אחד לפני מיתתך'. מלבד זאת שהתכריכין מזכירים את יום המיתה ובכך אני בתשובה תמיד, הלא מתוקף תפקידי לנסוע ברחבי העולם, ומי יודע אולי שם אקרא לישיבה של מעלה, לכן אני לוקח עימי תכריכין לצורך קבורתי".

קירבה זו לא עובדה; זו עבודה.

כל דיבור היוצא מפי האדם פועל עולמות בחור אחד מיישבת ברנוביץ' הלך ברחובות העיירה בליל פורים, ובדרכו פגש קבוצת פוחזים ששבו זה עתה ממסיבה לא ראוייה. הבחור העיר להם שדרכם הנלוזה אינה תואמת את השקפת התורה, והמשיך לישיבה. לאחר כמה דקות נכנסו הפוחזים הללו אל אולם הישיבה, במטרה לאתר את הבחור. והנה לפתע נראתה בפתח האולם דמותו של ראש הישיבה. כשראה רבי אלחנן את הבחורים הריקים, ציווה עליהם בקול תקיף לעזוב את היכל הישיבה. אחד מהם, קל דעת ביותר, ניגש לרבי אלחנן ואמר בחוצפה "בלי ידיים". השיב לו רבי אלחנן "אתה בלי ידיים". לא עברו מספר ימים והעיר כולה נחרדה, הנער קיבל שיתוק בידי ונשאר "בלי ידיים"...

מאורה של הפרשה

"איש כי ידור נדר לד' או השבע שבועה"

גדולי ישראל נזהרו והזהירו בחומרת שבועה, אף אם היא שבועת אמת. במדרשים מצויים הנהגות רבות שעניינם הימנעות משבועה בכל צורה שהיא, כדי שלא להזכיר שם שמים לבטלה.

הגאון רבי יעקב לוברבאום זצ"ל בעל 'חיות דעת', רבה של ליסא, הוצרך פעם לנסוע בעגלה עם קבוצת נוסעים שלא הכירוהו. איש מהם לא ידע מי הוא ומה מעמדו, ולבוש העניים הבלוי שלבש לא העיד כלל על מעמדו בעולם התורה.

באמצע הנסיעה, הרים אחד מן הנוסעים את קולו בזעקת שבר: "נגנב ממני כספי!". הנוסעים הביטו זה על זה, וחשדם נפל מיד על הקבצן, מבטו החודר רק חיזק את החשד כי הוא הגנב. הנחשד, שלא היה אחר מאשר הרב מליסא, הכחיש את הדבר, אך הנוסעים לא שעו לדבריו ותפסו בו. כשהגיעו אל מחוז חפצם, לקחו אותו מיד אל המרא דאתרא, כשכל נוסעי העגלה מצטרפים בתהלוכה לכוון בית הדין.

הנגנב פתח וסיפר במבוכה: "עליתי עם צרור כסף לעגלה, ואני חושד באדם זה שהוא גנב את רכושי". 'חיות דעת' הכחיש מכל מכל, וענה על כל שאלות הרב, ולבסוף הרב הוציא את פסק דינו שעל החשוד להישבע שבועת דרבנן ולהיפטר מן החשד.

"חשוד" ענה: "להישבע איני מוכן, אני מוכן לתת לו סכום של חצי הגניבה". אמר הנגנב: "כבוד הרב רואה, ודאי הוא הגנב, הרי מוכן הוא לתת לי 'ברוב טובו' חצי מהגניבה. אבל איני מוכן להתפשר אפילו על פרוטה אחת מהסכום".

"אם כך", אמר 'חיות דעת', "אני אתן לך שלושה רבעים מסכום הגניבה". הרים הנגנב את קולו בביטחון: "ודאי החשד הוא חשד נכון. האם אי מישוה היה מסכים סתם לתת לי סכום נכבד כזה מבלי שהוא אכן גנב אותו? אני דורש את הסכום כולו!".

הוסיף הרב מליסא: "אתן לך תשעים אחוז מהסכום, העיקר שלא אאלץ להישבע". אך התובע נותר בשלו: "לא אוותר אפילו על פרוטה. החזר לי את כל הסכום שגנבת!". אמר לו הרב מליסא: "אם תסכים להצטני טוב, ואם לא, אני אשבע ולא תקבל כלום". והתובע בשלו. אמר הרב מליסא: "אם כך אאלץ להישבע, אך תנו לי מספר דקות לכך".

הוא ניגש לפינת החדר והתבודד. לפתע נשמעה זעקה. אחד מהנוכחים, נוסעי העגלה, התעלף. השיבו נפשו, והוא אמר: "הניחו לנחשד. אני גנבתי את הכסף", ובאומרו זאת שלף את הצרור. תכונה נראתה בבית הדין, כולם הבינו שלא מדובר באיזה ארחי פרחי, אלא באדם מורם מעם.

אמר לו הרב: "בגזירת מרא דאתרא, אמור נא לי, מי אתה ומהיכן באת?". ענה לו: "שמי יעקב לוברבאום, מליסא". עתה הרב, הוא שכמעט ופרחה רוחו.

גדול הדור הובל לפניו במעמד מביש שכזה, ו"הוא פסק", שעליו להישבע בחשד גניבה. אוי לו ולנפשו! אולם 'חיות דעת' שהרגיש בפניו הנפולות, הרגיע אותו ואמר: "כבודו פעל בדיוק כפי שצריך להתנהג לפי האמור בתורה. כך אמור היית לפסוק ולחייבני בשבועה".

לאחר ההתפייסות, הרהיב הרב עוז ושאל את 'חיות דעת': "דבר אחד נפלא ממני, מדוע בתחילה הסכמת לשלם חצי ועד תשעים אחוז מסכום הגניבה, על מנת שלא להישבע, מדוע לא הסכמת לשלם את הסכום כולו?"

השיב לו 'חיות דעת': "באמת, הייתי מוכן לצאת נקי מנכסי, על מנת שלא להישבע. בתחילה שיערתי לעצמי כמה שווים נכסי הראויים להימכר, חוץ מתשמישי הקדושה שנמצאים ברשותי וזה בערך חצי מסכום הגניבה. אחר כך הערכתני גם את תשמישי הקדושה, ובסוף גם הערכתני את כל הספרים שנמצאים בספרייתי, והגעתי לתשעים אחוז.

על מנת לשלם את כל הגניבה, לא די שהייתי יוצא נקי מנכסי ומספרי הרבים, אלא גם הייתי צריך ללוות כסף - ואת זה אני לא יכול להרשות לעצמי. איני מסוגל להיות בעל חוב לאחרים. כאן כבר נאלצתי להסכים להישבע..."

נא לשמור על קדושת הגיליון. אין לעיין בזמן התפילה וקריאת התורה

נצחלה ברז"ל: נעה שלו, משי' אזולאי, משי' יונה. רחל בת רבקה וב"ב. רבקה בת רחל **זוג הגון:** אוריית יהודית, יעקב משה, יוסף והדס בני מרים דבורה פנינה. יצחק שן בן לאה בטי שרה בת אילה, אביבה חביבה בת קמינה מונט. **זש"ק:** מרים עפרה בת מלכה חיה וחגי עמרם בן פנינה **רפ"ש:** חיים דניאל בן שולה, שלמה בן רינה. דוד בן רעות. תהילה בת שונמית תמר בת שרה. אפרת ביתיה בת צביה. **לע"נ:** הגר"ע יוסף בן גורגיה זצ"ל. יחזקאל בן סמרה ז"ל מרדכי בן ביסקה ז"ל. שמואל בן חנה נוסרת ז"ל. ברוך נאג"ו בן נעימה ז"ל. מלכה בת רבקה ז"ל

בברכת שבת שלום

וחודש מבורך בבשורות טובות!

עריכה: משפחת שמעיה

לע"נ אבינו הר"ר אילן סבח מן סניורה ז"ל

פטירת הצדיקים

כ"ז בתמוז - רבי אלעזר אבוחצירא. רבי יעקב עדס
כ"ח בתמוז - רבי יוסף שלום אלישיב
כ"ט בתמוז - רבי שלמה יצחקי 'רש"י'
א' באב - אהרן הכהן. רבי יוסף זרוק

TOD ההנאה

ממה נוצרת הנאה?
מילוי של חיסרון גורם הנאה.
נתאר לעצמנו אדם שיצא לטיול במדבר, אבל הלך לאיבוד במרחבים השוממים, ולא שתה במשך יומיים תמימים. אם יתנו לו כוס מים מהברז, הוא ייהנה מאד, גם אם המים יהיו תפלים. לעומת זאת, אדם ששתה זה עתה לרוויה, גם אם ניתן לו את המשקה היוקרתי והטעים ביותר עלי אדמות, הוא לא ייהנה ממנו - כמעט או בכלל.

מדוע?
כי לא הדבר שאותו אנחנו רוצים, הוא שגורם לנו הנאה, אלא מילוי של חסרון קדום הוא הגורם להנאה. הנוסחה היא כזו: כגודל החיסרון גודל ההנאה.

אם אין חיסרון, אין הנאה. אדם שלא שתה זמן רב - נוצר אצלו חיסרון גדול של מים. כאשר החיסרון הזה יתמלא, ההנאה תהיה גדולה. אצל האדם ששתה הרבה מאד, קיים חיסרון מועט או שלא קיים שום חיסרון, ולכן אין (כמעט) הנאה.

זאת הסיבה ש'מים גנובים' טעימים יותר. שלמה המלך אומר במשלי: "מים גנובים ימתקו ולחם סתרים ינעם". מפרש המלבי"ם: "יען שהם מים גנובים שבאו לו באיסור ובטרח - ימתקו כיון, כי האדם ימתק בפיו דבר שאינו ברשותו והוזר ממנו, וכן תמתיק לו את העבירה שיעשה בהסתר ובגנבה ובאיסור". המים הגנובים מתוקים יותר, מאחר שהיה יותר חיסרון - האדם ידע שהם אסורים עליו וקשה היה לו להשיגם.

כאשר מבינים את הנוסחה של 'מילוי חיסרון - גורם הנאה', אפשר לנווט את החיים באופן נכון יותר. ראשית, חשוב לשים לב לא לחיות בדמיונות!

סיפוק של תאוה מסוימת אולי מרגיע את האדם לזמן קצר, אולי אפילו משמח לרגע קל, אבל השמחה-המדומה והרגיעה תתנדפנה מהר מאד. התאוה ההיא אינה 'הדבר האמת' שמביא את האושר. היא אשליה.

מבחינה מסוימת, דומה סיפוק התאוה למציצת מוצץ. התינוק זקוק למזון, אך המוצץ לא יספק את המזון הדרוש לו, גם אם ימשיך התינוק למצוץ שעות. מציצת המוצץ היא תחליף זמני, שאינו יכול לבוא במקום הדבר האמת!

וכך כותב הרב דסלר בספרו 'מכתב מאליהו': "וביאור הענין, כי בעל התאוה לא ידע שדחיפת תאוותו באה דווקא מזה שמבוקשו נמנע ממנו לפי שעה, אם אך ישיגנו ללא קשיים ובהיתר, כבר יפוג טעמו ויקטן תענוגו".

אדם רודף אחרי כל מיני תאוות, כי נדמה לו שאם ישיג את מבוקשו, לא יהיה אדם מאושר ממנו עלי אדמות. הוא אינו יודע, שכאשר יקבל את מבוקשו ותתמלא תאוותו, הוא יחוש הנאה רגעית, אבל לאחר זמן מועט כבר "יפוג טעמו ויקטן תענוגו". ושוב הוא יצא למרדף חסר תכלית אחר תאוה חדשה, ולמעשה - אחר האושר האבוד.

התגברות על קשיים ועמידה מול ניסיונות גורמות לסיפוק ולהנאה הקושי והאתגר הם סוג של חיסרון, ומשום כך אם מסתכלים עליהם באופן נכון, הם עשויים להביא לתחושת הנאה. אופן ההסתכלות מאד משמעותי כאן, משום שהוא יכול ליצור הבדל חד - אותו אירוע עצמו יכול לגרום רגש של כעס ותסכול, ויכול להביא לסיפוק ולשמחה.

כשאדם מודע לקושי ולאתגר, הוא מתכוון לקראתו ומחפש דברים להתגבר על הבעיה. משום כך הקושי היה עבורו סוג של חיסרון, ההתגברות וההתמודדות היו 'מילוי של חיסרון' וממילא יצרו הנאה.

חסיד ניהג **לרבי חנוך מאלכסנדר זצ"ל**, והתאונן לפניו שחושדים בו שעשה מעשים לא טובים.
שאלו הרבי: "ומה אתה אומר?"
השיב החסיד: "אני אומר אשרי מי שחושדים אותו ואין בו".
ענה לו הרבי: "עד שאתה אומר 'אשרי' זה, מוטב תצא ידי חובתך ב'אשרי' יושבי ביתך, אם תתרחק ממקומות מפוקפקים לא יחשדוך במעשים הללו..."

מעשה בבחור שניסה זמן רב לרזות, אך ללא הצלחה. באחד הימים החליט להתחיל בדיאטה מיוחדת. האיש נשא תפילה נרגשת להצלחת הדיאטה, ובסיומה נדר: רבוננו של עולם, אם הדיאטה תצליח, אתן אלפיים דולר לצדקה! והנה לאר שמיירה קפדנית על הדיאטה במשך חודשים ארוכים, האיש אכן ירד במשקל באופן מדהים, ולעת עתה היה נראה שהדיאטה הצליחה מעל ומעבר! אלא, שהיה זה רק לזמן קצר מאד, כי לאחר שהרזה כל כך, הרגיש שהוא יכול להרשות לעצמו לאכול מעדנים, ממתקים ומיני מגדים, וכעבור תקופה קצרה של כמה שבועות חזר האיש למצבו הקודם, ואף הוסיף לעלות קצת במשקל... כעת בא ומבקש לשאול: באותם ימים שהפכתי לרזה, טרם הספקתי לשלם את נדרי לצדקה, וכעת אני מסופק אם אני חייב בזה, כי נדרי היה לשלם לצדקה רק אם הדיאטה 'תצליח', ולמעשה התברר שהדיאטה לא הועילה לי במאומה?..

תשובת הרב יצחק זילברשטיין שליט"א:

יש לתת את הצדקה, כי האמת היא שהדיאטה הועילה לשעתה, ומה שחזר והשמין, אין זה פוטרו מקיום הנדר שכבר נתחייב בו. זאת ועוד, שההצלחה הזמנית הועילה גם לעתיד, כי כעת, לאחר שהאיש ראה שבכוחו לעמוד בדיאטה ולרזות, יהיה לו קל יותר לעשות שוב דיאטה ולרזות. ומובא בגמרא שמלמדים את העובר במעי אמו את כל התורה כולה, וכיון שיוצא לאוויר העולם, בא מלאך וסוטר על פיו ומשכחו את כל התורה שלמד. וידועה הקושיה: אם סופו לשכוח את כל מה שלמד, מה תועלת יש בכך שמלמדים לו את כל התורה?

והיו שבארנו, שבכל זאת מלמדים אותו את התורה כולה, כדי להודיע לבאי עולם, שכל אדם יש בכוחו ללמוד את כל התורה, ולא יוכל אדם לטעון "אני לא מסוגל", שהרי כבר למד את התורה כולה... ובדרך נוספת ביארנו, שמלמדים אותו את התורה כדי להקל עליו לחזור וללומדה, שכן כאשר לומד אדם איזה דבר, גם לאחר ששוכחו, יהיה לו קל יותר לחזור ללמדו ולזכרו, כי כבר למד ענין זה בעבר. כעין זה נאמר גם לענייננו - לאחר שהדיאטה הצליחה, הגם שכעת חזר האיש והשמין, בכל זאת בוודאי שיש רווח גדול במה שהצליח לרזות, כי כעת מבין הוא שמסוגל הוא לעמוד בכך והוריד ממשקלו, וגם קל לו יותר לחזור ולהצליח לרזות.

אשרי האדם שיכול לתת מבלי לחזור זאת כל הזמן, ולקבל מבלי לשכוח אף פעם.

שכינה ביניהם | הרב נחום דיאמנט

מי יותר ראשון?

חיי משפחה בלי עבודת המידות הם בלתי אפשריים. הבית היהודי הינו בית היוצר לעבודת המידות.

ידוע מה שאמר ר' ישראל סלנטר "זכו - שכינה ביניהם". "זכו" - זיכוכו את מידותיהם - "שכינה ביניהם", ואם לא "אש אוכלתן". כי המצב הטבעי, שכאשר אין עבודת המידות "אש אוכלתן" - אש המידות אוכלת, ואין בנושא זה התחכמויות היהודי חייב לעדן את עצמו במידות.

הבעיה היא שכל אחד מחפש את זיכוכו המידות של השני.

אחת הטענות הנשמעות ביותר בנושא זה היא "אני מוכן לוותר אם היא תוותר". ואני שואל: אולי נלך הפוך, נדרוש ממנה שהיא תוותר אם אתה תוותר. מדוע התהליך חייב להיות שהיא תתחיל בויתורים?

רק מה, אתה יוצא מנקודת הנחה שהיא וודאי לא תוותר, ואז אתה שבע רצון - כי יש לך כבר לגיטימציה לא לוותר... זאת אומרת, שאיך מחפש את שלום הבית אלא מחפש להיות צודק! (ואל תחפש להיות צודק. תהיה חכם!).

אגב, כשניסיתי לבוא לקראתו, ולעשות כבקשתו - וניסיתי להשפיע שהיא תוותר ראשונה, לא הגענו לכלום, משום שהוא מצא סיבות אחרות מדוע לא לוותר... כי אם מראש הוא אינו מביע נכונות לוותר, הוא לא יוותר גם כאשר יגיע תורו, אחרי שהיא תוותר...

נאמר בחז"ל כי בחג הראשון לאחר הנישואין, מתארחים בבית הורי האישה. מדוע? כי אישה רדופה לבית אביה. (בתורה נאמר "על כן יעזבו איש את אביו ואת אמו", ולא נאמר תעזוב אישה את בית אביה. אישה נשאת קשורה לבית אביה!). לכן בחג הראשון נוסעים לבית הורי האישה. יופי.

והנה קורה שהבעל מספר בכאב "חג ראשון אחרי חתונה התארחנו בבית חמי. כמה ימים לפני החג הבא, נגשת אלי אשתי ואומרת 'בעלי היקר, קצת לא נעים, אבל מה אעשה, אני עדין רדופה לבית אבי'. השבתי לה 'נו, אם את רדופה אין לי ברירה, אלך חג נוסף לחמי. בשמחה'.

אך מה אעשה? אני עומד כבר בחג התשעים ושמונה ואשתי עדין רדופה.

מה יהיה עימי? וכי לעולם לא נלך להורים שלי?!

מה אפשר לענות לו? תדע ותבין, כי כאשר חז"ל דיברו על חג ראשון הם יצאו מתוך הנחה שעד החג הראשון אין אפשרות לשנות בן אדם, אבל עד החג השני בכוחך לשנות את אשתך שתהיה רדופה אחריו ולא אחרי אביה. ואם היא עדין רדופה לכיוון ההוא, איך אומרים - זו פשלה שלך - תאכל אצל חמיך עוד חג... לסיכום, מוטל עלינו ללמוד להתנהג נכון אחד אל השני, והרבה בעיות יחסכו. כאשר לא יודעים איך לדבר, שוכחים את כללי ההתנהגות בין איש לאשתו ובין אישה לבעלה - קשה לפתור את הבעיות.